

Előfizetés árak:
 postán küldve vagy
 házhoz hordva
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Egy negyedévre 1 frt.

Hivatalos hirdetések
 kincstári illetékek
 3 frt 30 kr.

OKOS MAGYAR.

ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:
 Rom. kath. paplak
 hova a közlésre szánt
 iratok, előfizetési pén-
 zek és hirdetményi
 ajánlatok küldendők.

Hirdetések jutányosan
 számítottak. Nyiltér
 petit sora 15 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KR.

Szép szavak.

Folyó hó 9-én tartotta Kraszna János haraszi újonnan kinevezett plébános ur beigtatási ünnepélyét. Az ünnepély 10 óra-kor kezdődött a Szentlélek segítségül hívásával. Jelen voltak Földváry kir. tanácsos családjával és Laffert báróné ő méltóságai mint patrónusok, kiknek az új plébános ur kinevezését köszöni. Jelen volt a kerületi papság az esperessel élükön, és a hívek oly nagy száma, hogy a templomot megtöltötte. Nagyon tisztelendő Gorilovics Alajos kerületi esperes ur végrezte a beiktatási ünnepélyt, magyar nyelven, melyet a német ajku nép teljes figyelemmel hallgatott végig. Gyönyörű volt látni és hallani, midőn az esperes ur ékes szívhez szóló szavak között az oltár előtt átadta az új plébános urnak a plébánosi jog és hatalom jelvényeit. A szertartás után a beigtatott új plébános ur lépett a szószékre, és németül tartott híveinek szó-noklatot, ékesen festvén híveinek a plébánosi felelősség terheit, melyeket ő igen ismert érez, melyeket hívei lelki üdvéért a legnagyobb készséggel teljesíteni kész. Szó-lott a patrónusokhoz is, kiknek szinte megígérte, hogy bizalmuknak mindenben megfeleljen, kötelességét mindenkor és minde-nütt a legnagyobb készséggel fogja telje-síteni. A szó-noklat után az új plébános hi-veiért a mindenhatóknak ünnepélyes szent misét mutatott be. Végre az egészet a há-laadó ének eléneklésével fejeztük be.

Az erőteljes fiatal plébános valóban örvendhet szerencséjének, de örülhetnek hívei is, kik benne egy kedves művelt plébánost nyertek.

Délután 1 órakor kezdődött az ebéd, melyen a kerületi papságon kívül más környékbeli papok is részt vettek. Jelenvoltak a patrónusok családjaikkal, számos világi vendégek, közöttük nagyságos Tóth József pest-pilis-solt-kiskunmegyei kir. tanfelügyelő ur is, a nevelés terén fáradságtalan bajnok.

Legelőször is nagyságos Tóth József tanfelügyelő ur emelt poharat a jelenlevő patrónusokra. Gyönyörűen fejtegette a szép jogot, melyet a patrónusok gyakorolnak akkor, midőn a híveknek pástort, atyát, jótevőt, az erkölcsiség örét és tanítóját, a nevelésügy vezetőjét nevezik ki. Kifejezte, hogy ő a nevelést vallás és erkölcs nélkül képzelni nem képes, úgy annyira, hogy ha

nagy kerületében észrevette, hogy valame-lyik tanító vagy tanítónő a vallást elha-nyagolta, ő volt az első, a ki ellene a leg-szigorubban fellépett. Megemlíté, hogy a pap a templomban a felnőtteknek az isko-lában a kicsinyeknek tanítója, és ő akkor tiszteli és becsüli a papot, ha a templo-mon kívül is pap marad, és nemcsak szó-val, hanem példával is oktat az erkölcsi-ségre és vallásosságra. Kifejezé, hogy ha-bár ő az állam szolgálatában áll is, nem tűr közös iskolát, melyhez valamely val-lásfelekezeti igényt ne tartson, és a vallást tetszése szerint ne taníthassa; mert mint ismételve mondja, a tanítás vallás-erkölcsi-ség nélkül nem ér semmit.

Jól esett hallanunk eme szavakat oly férfiú ajkától, ki egész pestmegyében a ne-velésügy élére van állítva. A szép tehet-séggel megáldott tanférfiú belátta azt, hogy gyermek a reáltárgyakban bármily haladást teyen, esze ugyan éles, de szíve, mit egyedül a vallás-erkölcsös nevelés nemesít-het meg, vad, durva és képzetlen marad. Ha ugymond, mint egy tudós mondotta, vallás nem volna, magunknak kellene val-lást alkotni, mely az embernek szabados indulatait határok közé szorítsa.

Bár a jóakarattal kifejezett ígék testté válnának; mert tagadhatlan dolog, hogy még reáltárgyakkal már az elemi iskolák-ban a gyermekek tulhalmoztatnak addig a vallás tanításra igen kevés idő jut.

Nem csalódom, ha azt állítom, hogy az elemi iskolákban több gondot kellene fordítani a szív, mint az elme képzésére. Ezt az elvet fejezte ki a nagyságos tanfe-lügyelő ur is akkor, midőn azt mondotta, hogy ő sokkal jobban szereti a tanulatlan de jámbor vallásos, mint a tanult, de rom-lott szívű embert. De nem a legalkalma-sabbak-e az alsó iskolák arra, hogy a gyer-mekek ártatlan szíveibe a vallás-erkölcsi-séget beoltsuk, a rosra úgy mint a jóra hajlandó szívüket a vallás áldásos ígéivel megnemesítsük, és e nemes jámbor szív ösztönözze őket később a tanulásra és szor-galomra, a vallás elveiből jó kora megta-nulva azt, hogy a restség, a dologtalanság, a tuncság bűn, melyet Isten büntetés nél-kül nem hagyhat. Ebből tanulhatja meg az engedelmisséget, melylyel Istennek, szü-leinek, és előljáróinak tartozik.

Tudják azt maguk a tanítással fog-lalkozó egyének, hogy a vallástalan, vásott, erkölcselen gyermekekkel mennyi bajuk van,

és sokszor megfőkezhetlenek, mert romlott szívük nem ismeri az engedelmisséget. *

Miért késnek hát a tanügy élén álló tanférfiak, hogy a vallás-erkölcsös nevelést mielőbb teljes erővel visszaállítsák?

A modern divat, a tanításban tulcsi-gázott idea nem engedi a tanrendszer meg-változtatását. Vagy talán ezelőtt, míg kö-zös iskolák nem voltak, nem találkoztak tudós nevelt emberek? Igen is találkoztak, még pedig igen sokan, kiknek nem csak elméjük volt szép tudományos ismeretekkel kiciszolva, hanem szívök is ékeskedett erényekkel, kiket még napjainkban is bá-mulunk.

Csak az a férfiú lehet pontos hivata-lában, nagy tetteiben, tekintélyben és ha-talomban kimagasló, ki a világi ismeretek mellett vallásos is, erényes is.

Ha tehát az állam nagy férfiakat, hű államhivatalnokokat, a népnek igazságsze-rető bírákat akar nevelni, az iskolákban a vallásosság és erényesség ápolására több gondot kell fordítani; mert a jelen nevelési állapotok között remény sem lehet arra, hogy a tanulmányait bevégzett ifjakkól igazságos és hasznos polgárokat nyerjen a haza.

Szerkesztő.

Gazdaszat.

A gazda ügyessége.

A gazdálkodáshoz minden időben bizonyos ügyesség kell és kelleni fog mindég: — De a mostani gazda nem boldogul azon ügyességgel melyet nagyapjától tanult.

Régi gazdáknak inkább kézi ügyességre erőre volt szükségük.

Régi gazda, ha kapával, ekével, kaszával és ásóval tudott banni — elég volt.

Ma már bonyolódtabb szerkezetű gépek ke-zeléséhez terjedelmesebb vetésforgáshoz többféle gazdasági fogásokhoz kell a gazdának értenie, kü-lönbön járatlanságának kárát vallja.

A tapasztalat kiderítette, hogy ugyanazon gépek ha ügyesen kezeltetnek sokkal tovább tar-tanak mintha ahhoz nem értők bánnak velük.

A gazda tehát minden módon igyekezzék a gépek szerkezetével és helyes bánásmódjával meg-ismerkedni.

Sokféle javaslat létezik már erre nézve is. Ajtálják hogy a falusi piskolákban a gazdaszat rövid kivonatban taníttatnak, hogy tanfolyamok tartassanak stb. Mindez nem volna rossz, csak hogy nagyon lassan valósulnak ezen javaslatok.

Minden gazda ki nem sajnálja a fáradságot s csekély költséget a gazdaság legszükségesebb vezérfonalait megtanulhatja könyvből is.

Igen ajánlható „Vörös fele“ mezei gazdaságtan (kapható Stein J.-nél Kolozsváron 80 krért) amely magában foglalja a vetés forgást, gépkezelést stb. gazdasági vezérfonalokat.

A faleveleket nagyon helyes őszel mikor a gazda úgy is ráér az utak széleiről a kertekbe összegyűjteni. A levelek alom gyanánt igen kitűnő szolgálatokat tesznek.

A talaj beborítására (kertben) igen alkalmas. De a levelekkel a trágyát is igen czélszerűen szaporíthatjuk.

Télen gyűjtsünk! Erre azt mondja majd a t. olvasó hogy mit? Semmi mást csak minél több hamut. Télen többet tüzelünk több hamut is lehet gyűjtenünk. Pedig nem hinné az ember a hamu mily hathatós trágyaszor barack és cseresznye fáknak? A szőlőtőveknek is többet ér mint a rosza gazdának kilugrozott ereje vesztett trágyája.

Kaczér J. Ödön
okl. gazda.

Országos kiállítás.

A jury-tanács határozatai alapján kitűnő tetett,

valamint a versenyen kívül álló kiállítók és a kitüntetett közreműködők.

jegyzéke.

IX. CSOPORT.

Bor és szeszes italok.

I. Diszoklevél.

Varga Endre Kecel. (Pestm.) jeles fehér asztali boráért. Varjassy József Arad, jeles boráért. Váry Szabó István, bortermelő Halas, kitűnő fehér asztali boráért, kitűnő törkölt és soprópálkájáért. Waschkan Henrik Szt-György, jó fehér asztali boráért. Versecz város kögazdasági egylete szőlészeti osztának gyűjtésményes kiállítására. Résztvevők: Adler Vilmos Versecz, kitűnő fehér asztali boráért, kitűnő főzésre használható ecetet és jó fehér asztali boráért, Alkár Károly Versecz, jó fehér asztali boráért. Euzmann és

Baumann Versecz, jeles 1871-iki vörös asztali boráért, Filipp Mihály Versecz, kitűnő 1875-diki fehér boráért. Georgievics J. M. Versecz, jó minőségű szilvóriumáért. Heinberger Bálint Versecz jeles 1882-iki vörös asztali boráért, jeles törkölt palinkájáért és jó minőségű szilvóriumáért. Henn Adolf Versecz, jó vörös asztali boráért. Hirschl Ignác Versecz, jeles fehér és vörös asztali boráért, Hofmann Károly Versecz, kitűnő vörös asztali boráért. Kreutz János Versecz, jó 1884-iki fehér asztali boráért. Mandukics Szvetozár Versecz, jeles vörös asztali boráért. Majer J. K. Versecz, kitűnő fehér asztali boráért és kitűnő cognáciáért. Petrovits György Versecz, kitűnő vörös asztali boráért. Rittinger Ede Versecz, kitűnő fehér asztali boráért. Röth Lipót Versecz, kitűnő fehér- és vörös asztali boráért. Seemayor Ferenc Versecz, jó fehér asztali boráért. Staub Bernát Versecz, jeles 1883-iki fehér asztali boráért, Zich József Versecz kitűnő vörös asztali boráért. Vostri Szaniszló Kecel, jó 1884-iki fehér asztali boráért. Vezáry Tamás Gyöngyös, kitűnő 1883-iki vörös kadarka boráért és kitűnő törkölt palinkájáért. Wagner Ferenc földbirtokos Ó-Kanizsa, jó minőségű, Wagner testvérek szilvapalinkafőzők Ujvidék, kitűnő termelésért. Gr. Waldstein-Wartenberg Ernő uradalmi, B-Sebes kitűnő fehér asztali és muskotály boráért. Weller Nep. János Pécs, kitűnő vörös asztali boráért. Weinberger Albert és fia, Gyöngyös, kitűnő vörös peccenyeboráért. Weiner Károly Szombathely, kitűnő fehér asztali boráért. Weinreb Samu szeszfőző Jánosfalu (Nyitram.) jó minőségű. Weisz Márton bort. Tokaj jeles szőlőboráért. B. Weisz Pál Kalaz (Nyitram.) kitűnő vörös asztali boráért. Herczeg Ypsilanti Ilona szül. Sina báróné keveremesi uradalmi, jó fehér magyarádi- és kuvini boráért. Zalamegyei gazdasági egyesület gyűjtésményes kiállítására. Résztvevők: Angyal Antal Vashegy, jó 1883-iki vegyes fehér boráért. Baán Kálmán Szabar, kitűnő fehér olasz rizling boráért. Bölör Ferenc Rezi, kitűnő 1883-iki vegyes fehér boráért. Bogyay Máté Badacsony, kitűnő fehér kéknyelű boráért. Bogyay Ödön Diós, kitűnő fehér rizling boráért. Botka János Zala-Ujfalu, jó 1883-iki vörös oportó boráért. Dr. Csánády Gusztáv Cserszeg, kitűnő fehér rizling boráért. Dani József Lenti, jó vörös burgundi- és

kadarka boráért, Frisch Lipót Badacsony, jó 1882-iki vegyes fehér boráért. Gelencsér Ferenc Rézi, jó 1883-iki vegyes fehér boráért. Isó Ferenc Alsó-Lendva, 1880-iki vegyes fehérboráért. Karmosi Vince Szécsi-Sziget, jeles fehér furmint boráért. Özvegy Magyar Károlyné Badacsony, kitűnő boráért. Nedeczky Jenő Feketekastély, jó 1882-iki fehér muskotály és vörös vegyes boráért. Ifj. Somogyi Zs. Balaton-Füred kit. boráért. Özv. Skublics Gáborné Badacsony, kit. fehér 1885-i másiás boráért. Skublics Gy Badacsony, kit. feh. kéknyelű boráért, és jó törkölt szeszt. Stocker Antal Tomaj, jó 1884-iki vegy. feh. boráért. Trsztyánszky Lajos Badacsony, kitűnő fehér olasz rizling boráért. Vadász Lajos jó 1873-iki vegyes fehér boráért. Zupf János Pozsony, jeles fehér és vörös burgundi asztali boráért, jeles cognakjáért és szilvóriumáért. Gróf Zichy Paulina férj. Schlöger Jánosné Várpalota, kitűnő vörös oportó boráért. Zimmermann Anna Arad, kitűnő sörös asztali boráért. Zoffmann és Fuchs bórkereskedő és szilvapalinkafőzők, Versecz kitűnő vörös asztali boráért és jeles szilvóriumáért. Zoller József Nagymaros, jeles fehér asztali boráért. Zoller Mihály Nagymaros, jeles fehér asztali boráért. Zsottér Ferenc jó 1832-iki fehér boráért. Zweigenhal Leó Rajec, kitűnő termelésért. (Folyt. köv.)

Tárogató.

— A vadászatról szóló közleményt a nyomdász tévedésből az élczek és adomák rovatába helyezte.

— Tisztelettel felkérem nagybecsült pártolóimat, hogy akik az első negyedévi előfizetést még be nem küldötték sziveskedjenek azt mielőbb beküldeni. Szerkesztő.

A „Kiskunság“ helyi lap a „Helyi és vegyes hírek“ rovatában elkiáltja magát; „Állami iskolát! Azután elmondja, hogy kivált azon anyák kiknek leánygyermekük van, teli vannak panaszzal az iskolára. Most ujonnan is emeltek nála panaszt, hogy milyen nagy nálunk a népnevelés

TÁRCZA.

Bucsuztató öreg halott fölött.

Dallama: Hol vagy én szerelmes . . .

Te kegyetlen halál! hát nem várhattál? Levágod mind kit a kaszád eltalál, Nem tekinted legyen bármily idős, Szép gyenge ifju vagy pedig ősz.

Mi hasznot nyertél ez agg halálában? Megirigyléd hogy még élt e világban, Kioltottad tisztos szép életét, Megszakítád övéi örömét.

Tisztos ősz pihenj hát gyász koporsódban, Jobb is lesz már neked ott a gyász sirban, Itt hagyta-e bajteljes világot, Égben alkotódat majd meglátod.

Kedves gyermekei ne sirassátok, Töletek bucsuzik, Isten hozzátok Legyetek boldogok ez életben, S ezután vegyetek részt az égben.

Rokonok, barátok, jó ismerősök. Kik e koporsónál összegyűltetek, Áldja meg isten érte mindnyáját, Ki-ki az égben vegye jutalmát.

A feltámadásnak váró helyére Kisérjük ki testét a temetőbe, Mondjuk Jézus irgalmazzon neki, Ha majd a föld porából felkelti. Szerkesztő.

A keresztben.

— Legenda. —

A keresztben függ az Istenember, Fölfeszítve két lator között: Jobbra Dizmas, balfelől Recháb függ. Föllegekbe öltözött a kék ég: Nincs, miért a tájra mosolyogjon, Gyász lepelt őt a sötét felhőket, Hogy az emberek vétkét sirassa. S hogy az éltető nap le ne süssön. Rájók, kik gyalázatos halállal Vesztik el gazul a Mesiást. A zsidó nép nem zug, nem üvöltöz Többé, hogy „feszítsd, feszítsd meg őt“ — Vad gyönyörrel nézi az ártatlan Bárány, mely vérét kiontja érte. A poroszlók és a főpapok s nép Guny kacaj között kiáltanak: „Rabbi szállj le onnan, a keresztől, Szállj le, hogy ha Isten fia vagy!“ Még Recháb is, a keresztben függő Bűnös, aki vétkéért lakol: Ő is keserűen, gúnyosan szól: „Szállj le, hogy ha Isten fia vagy, Szállj le, s ments meg innen engem is!“ És az üdvözítő csak sohajtoz, Szól: „Atyám bocsásd meg azt nekik mert Nem tudják, hogy mit cselekszenek!“ S ime Dizmas, a ki tőle jobbra Haldokolva szenvedett keresztjén: Hisz, s a Megváltóhoz esdekel: „Mester! ha a mennybe mégy Atyádhoz, Ne feledkezzél rólam ott!“ S a szeplőtelen szűz, aki eddig,

A keresztövére rogyva, véres Könnyekkel sirt és kezét tördelte, Föltekint, s állaltak könnyei; Látja Dizmast, s így eseng fának: „Nézd ez embert, és bocsásd meg neki! . . . Emlékezzél: kis gyermekkorodban Vad Heródes kardja üldözött S Aegyptomba kelle menekülünk. Erdő szélén egy rabló csapat Támadott meg s mert szegények voltunk Életünknel nem volt egyebünk: Ezt akarták elrabolni tőlünk. . . . De a többiek közt Dizmas így szól: „Még ilyen vértől kardom nem ázott, Hagyjuk futni a szegény családot!“ „S életünket megmenette így. . . . Könyörülj rajt, és bocsásd meg neki!“ S mert a bűnös hitt, s mert az anya Esdekel a megtért lélekért. A megváltó megnyitotta ajkát, És Dizmasnak így szól: „Ma velem léssz A paradicsomban És midőn az ég már elsötétült. S elhangzott a „consumatum est“ Kialudt az élet a keresztben — S két fehér sugar szállt ég felé: Dizmas lelke és a Mesiásé. . . .

Szedlacsek István.

A mai iskolai tornázás állapota.

A neveléstudomány jelenkori művelői közül talán egy sincs, ki ezen elvet: „a gyermek értelmi fejlesztését annak testi nevelésével kell

terén a visszaesés, és ő ezen nagyon szomorkodik. Melyik iskolára vonatkozhatik e keserves panasza? A katolikus és izraelita iskolákban nincs nőtanító, tehát a jeremiades a helvét hitvallásnak iskolája felett kesereg. És hogy ezek felett a „Kiskunság” könnyekre kénytelen fakadni, az az oka, hogy a helv. hitv. iskolák nem államiak. De vizasztalja magát, midőn mondja: „Annál nagyobb örömközpont szolgál azon értesülés, miszerint belátván az intézőkörök hogy ez így tovább nem maradhat, megteszik a szükséges lépéseket a községi iskolának államivá leendő létesítése iránt.” No már ilyen bolondot senkitől sem hallhatott. Hát községi vagy állami iskola nem mindogy? Ha felekezeti iskola volna, akkor az az ohaj jöhetne valahonnan: de csak nem akar a „Kiskunság” duplán állami iskolát. Hallott valamit harangozni, de nem jól értette. Igen is többeknek ohaja a helv. hitv. községi közöl, hogy a ref. iskola felekezeti jellege állítások vissza, meg is tettek e tekintetben a lépések, de ezek megakadtak bizonyos oknál fogva, melyet okosabb értesülés után a „Kiskunság” meg is tudhat. A „Kiskunság” jalkiáltásai e tekintetben a legnevetesebbek, és meglátszik, hogy tollát nem mindig a tudás és igazságosság vezeti.

Önkarátán kívül lamentált tehát az állami iskolák ellen, és ha azt kívánja, hogy az állam vegye ismételve kezébe, annyit mond, hogy gyurja meg újra elvét az állam a közös iskoláról, mert biz az nem jó.

Ha a ref. iskola felekezeti, nem közös-állami iskola volna, nem volnának benne különböző vallású tanítónők. Az iskolaszék tagjai mind felekezeti felekezeti volnának, most pedig nem azok.

A „Kiskunság”-nak még a helybeli ref. gimnáziumra is kiterjedt figyelme. Mintha bizony valamely anyának kedve volna gyermekét kit anyira szeret, mostoha kézre bizoni! Eleget sajnálja azt is, hogy elemi iskolát állami kézre bizoni. A „Kiskunság” e tekintetben is nagyon elhajította a súlykot. Igaz marad az a közmondás mindig: „Csizmadia ne tovább a kaptafánál.”

— **A lib aera szörnnyetegének albuma.** Linz ből távirják Riedl Ferenc 80 éves helytartósági hivatalnok szenzációs halálesete igazoltságban tartja az egész várost. Riedl fejstétől eredő se-

kapcsolatba hozni. — ne akként akarván érvényesíteni, hogy a szükségelt testi nevelés kiváló jelentőségre csak úgy vergődtek, ha a tornázás mint e czélnak szolgálatára álló tárgy, értékének megfelelő gondozás és alkalmazás mellett, pótolhatlan eszközül s a gyermek testi nevelésében szövetséges társul tekintetik.

Ámde a fennálló viszonyok nem mutatják eléggé azt, hogy a hangoztatott elv, kiváló megoldására talál a gyakorlati élet. Vajon mi lehet ennek az oka és miben keresendő főképen?! A felelet lehet rövid, de nagyon terjedelmes is, amint az okok halmazát mérlegelni akarjuk. A dolog bibije ugyanis abban culminál, hogy mi conservatio faji jellegünknek fogva nem akarunk a tornázás ügyéért lelkesülni, inkább csendes maradiságban vagyunk, semhogy a kényelmes helyzetet nyitás által megbolygassuk s mindazzal mit a tornázás, az abban követett gyakorlati rendszeresség, a rendszeres gyakorlatok képeben szükségesszerűleg követel. S minthogy a mozgás szabadságát és bizonyos határokat, átenszerinti időmérétekhez szabva látjuk s mellője még közvetlen kézzel fogható hasszonnal nem kecsegtet, ebben rejlenek okai annak, hogy a tornaügy fája nem terjeszthette szét gyökereit. Az imént vázolt helyzetre való utalással élve: bátran kilehet mondani: miszerint a tornázás ugyo mindaddig a jelen állapothoz hasonló egyformaságban fog maradni nálunk, míg a tornázás ethikai, egészségügyi, szóval a testre, szellemre, egyaránt kiható jótékony tulajdonait a nép kellőleg meg nem ismeri s annak becsét, értékét emberképző horde-rejét kellő figyelemmel nem méltányolja. Igazán

bel holtan találták ágyában. A gyilkosság gyanuja gazdasszonyára, Aigner Rozáliára hárul, kit fiával együtt letartóztattak. Aigner Rozália birtokában Riedl nevére szóló két takarékpénztári könyvecskét találtak. Aigner Rozália azt állítja, hogy Riedl egy nappal előbb tanuk előtt szóbelileg végrendeletet csinált: a letartóztatott nő nagyon gyenge volt és alig birt szólni. Riedl másnap összekocczant vele és fejszével akart feléje vágni, a fejsze visszaesett és Riedl arczon találta; Aigner Rozália anélkül, hogy a halottkémet vagy a ház népet értesítette volna, megrendelte a temetést de a temetkező egyesület hivatalnokai följelentettek az esetet. Aigner Rozália furcsa eljárását tudatlansággal magyarázza.

— **A lib aera szörnnyetegének albuma.** Vadallati kegyetlenségnek nevezhető az a borzasztó cselekedet, melyet egy alig fölszedült cselédleány követett el újdonszült gyermekén. A gyermekgyilkosságok nem ritka esetei közt Galla Matild büne a legszörnnyűbbek közé tartozik. A 18 éves leányt tegnapi éjjel 3 órakor szülési fájdalmak lepték meg s minden segély nélkül leánygyermekét szült. Mielőtt az újdonszült még egy hangot hallatott volna, Halla Matild egy konyhabaltával először fejét vágta le, azután lábait és karjait, majd külön-külön a láb és kézfejeket, végül pedig hasát metszette fel. A szörnnyű munka közben szertecurgott a vér a konyhaföldjén, melyet a gyermekgyilkos gondallal feltörölt. Azután a szét darabolt holttestet, mint a baromfiárusok az aprólékok, vizes ruhába csavartatva, ágyának fiókjába rejté. Aludt is a véres tett után reggeli harangszóig. Ekkor felkelt, elővette a kisdud testrészeit és a törzsön kívül a többi elásta a kis kertben. A törzs az ágyfiókban maradt s ez lőn árulóvá, mert a gazda, ki már rég tudta, hogy a leány áldott állapotban van, reggel rögtön észrevette annak arcán a rendkívül sápadtságot és járásában a nagy gyöngeséget, s kutatni kezdett a konyhában. Csakhamar rátalált a megcsontított hulladarabra s minden tisztában volt előtte. Rendőrt hivatott és a gyermekgyilkos anyát reggel 8 órakor a főkapitányság épületébe kísértette, s a leány mindent bevallott. Elmondta, hogy Esztergomban szolgálva egy kocsis szeretője volt, aki elesébitotta s aztán eltűnt Esztergomból: ekkor

bámulatos, hogy találkoznak gyermekek is, kiket okszerűen, szórakoztató modorban vezetett tornatanítás nem képes kielégíteni s a tornázás iránti érdeklődésre hangolni.

Minden kigondolható fogások, szinlelt betegségekkel iparkodnak magukat az alól fölnemteni. Ezt aligha lehet másnak betudni, mint szülei házból hozott azon ellenszenvnek, melyet a szülők otthon beléjük csepegtetnek. Hozzá még akadnak orvosok gyógyszereszek is, kik a régi — czopfkornak ketlemeit dícsőítve, az újabb keletű tornázást csak olyan megtűrt korszerűtlen, holmi időöltésre szánt komédiának mondják. Kedvezőben a félig művelt, vagy egészen műveletlen szülő miként tudjon fölöle itélni?! A főváros talán ment ezen hibáktól de a vidék bizony benneök sanylik. E sorok írója mint először hallotta a fiuktól: „nekem megtiltotta az apám a tornázást, mert a csizmámat koptatom el, a másik ruháját: a harmadik mert vérszegénység lesz: a negyedik mert vizértagulást kap: az ötödik étvágyát veszti s így a többi. Kijutott a csunya szemrehányás — és fonyegedőzéstől is, hogy a tornázás iránti ellenszenv kirívóbbá legyen. Akadt olyan orvos is ki — allatomos képmutató modort követve, — egy fiúnak otthon történt meghűlésből származó mellhártya lobbját, egy másiknál jelentkezett fejthypusát a tornázás egyenes következményének róta föl.

(Folyt. köv.)

határozta el hogy megöli születendő gyermekét. Az elvetemedett nőt a kerepesi uti fegyházba zárták el.

— **A kicsapott pánszláv jogász.** A pozsonyi kir. akadémia igazgatósága a következő hirdetményt teszi közzé: A nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. mi iszterium Kmety János pozsonyi kir. akadémiai első éves joghallgatót az ellenében e királyi akadémia igazgatósága részéről pánszláv üzelmekben való részvétel miatt fogantatott vizsgálat és a tanári testületnek ez irányban tett fölterjesztése alapján, a jogtanodák új szervezéséről szóló szabályzat 54. §-ban megjelölt az akadémiai fegyelem felforgatására szolgáló és sulyosító körülményekkel járó fegyelmi vétség elkövetésében vétkesnek és ugyane § értelmében 1885. évi november hó 5-én 42259. szám alatt kelt magas reudeletével a pozsonyi királyi akadémiaától mindenkorra elutasítandóknak találta.

— **Magyar mágnás hagyományai.** Néhai id. gr. Pejacsevich János hagyatékából a megboldogultnak végrendeleti végrehajtói a budai egyetemi főgymnáziumnak 2000 frtot, — az orsz. kisededovó egyesületnek, a pesti vakok intézetének, a Stefánia gyermekórháznak, a József fiárvaházának és az Erzsébet leány-árvaházának pedig egyenkint 500 frtot, összesesen tehát 4500 forintot szolgáltatott át. A néh. gróf nagyértékű könyvtára az ahhoz tartozó szekrényekkel együtt a gróf elhunytja után a budai egyetemi főgymnáziumnak azonnal átadatott.

— **Gazdag Imre gyilkosai.** A sorokári-uti gyilkosság ügyében tegnap történt két letartóztatás nagy sensációt keltett a fővárosban. A letartóztatott özvegy Gazdag Imréné és Támár Alajos ezen gyilkosság büntetésének alapos gyanuja alapján tartóztatott le, hanem csak azért rendeltetett el előleges letartóztatásuk, hogy a vizsgálati eredményét meg ne hiúsíthassák, mert az a gyanu merült föl ellenök, hogy Gazdag Imre meggyilkoltatása az ő tudtukkal történt s esetleg részesek a bűntényben. A vizsgálat két irányban terjedt ki először ugyanis Támár ismerőseit hallgatják ki egymásután s ezek között a honvédmeház számos tagját; más oldalról pedig a corpus delicti-ként ssereplő forgópisztoly tulajdonosát kutatja a vizsgálat. S a vizsgálat mindkét irányban való kiterjesztése már is eredményre vezetett, Támár ismerősei közül ugyanis többen emlékeztek arra, hogy Támárnak volt már ezelőtt is gyanus viszonya egy nővel, kinek férje nem természetes halállal halt meg s kit aztán Támár nőül vett; e nő azonban már meghalt. A revolver tulajdonosát pedig a meuház több tagja Gottard Sándor volt honvédben véli jól ismerni, ki Támárral az utóbbi időben folytonos érintkezésben állott. E két irányú vizsgálat szálai a főváros területén túl is terjednek, amennyiben Támárról sok adatot remél a vizsgálat megtudhatni Egerben hol Támár sokáig tartózkodott: a revolver tulajdonosa pedig hir szerint Szombathelyen tartózkodik s itt történendő kihallgatása iránt a szükséges törvényes lépések már is megtétettek.

— **Követésre méltó példa** Londonban mindinkább azon meggyőződésre jut a hatóság, hogy az ugynevezett „ponyvairodalom” az ifjuság erkölcsi megrontója. S ennél fogva a rendőrség erőlyesen hozzálátott, hogy megakadályozza, az ily rendesen erkölcostelen tartalommal bíró szennylapok terjesztését. Legközelebb is három egyént fogtak el, kik az indóháznál ily szennylapokat árultak, s a rendőrséghez kísértetvén ott pénzbiraságra itéltek: fizetni azonban képtelenek lévén, egyenkint három-három napra zártattak el. Az angol főváros példáját követik most vidéki nagyobb városok is; így Birmingham városa elhatározta, hogy mindazok ellen, kik ily szennylapokat árulnak akár az utcán, akár boltokban, fenyítő eljárást indít meg. Valóban követendő példa

Magyarország fővárosának államrendőrsége is életbe léptethetne ily rendszabályokat, mert nálunk is terem, mint a gomba, az ily erkölcsrontó szennyes sajtótermék, s a közérkölcseiség megrontására nyilvánosan árulják szétiben hosszában a főváros utcáin.

— **Az aggteleki cseppkő barlang** második bejárata — rövid időn ki fog nyitattani, mert ennek eszközzése végett Sieghmeó Károly, a „Kárpát” egyesület titkára, Köhler uradalmi igazgató és Schlotser Albert a kárpátgyógyász gőmörmegei osztályának elnöke a múlt hó 29-én a helyszínen jártak. E második bejárat alkalmasint Josváfónél lesz Abauj-Tornamegyében s e bejáraton át a világhírű barlang teljes pompájában nagyobb fáradság nélkül lesz látható, míg most az aggteleki bejáratból felszázados faklyafüstpől bepiszkolt részeken át legalább fél napi kényelmetlen járáskelésbe került, míg az ember a barlangban oly helyre juthatott, ahol igazán gyönyörködhetett a természet csodás alkotásaiban.

— **Vakmerő postarablás.** Mint Brünből jelentik, tegnapelőtt a Wissowichból Napagedibe haladó postakocsit utközben hátulról vakmerő tettesek felfeszítették anélkül, hogy az előtűlő postakocsis, vagy kalauz legkisebb zajt is észre vettek volna, s a postakocsiból egy pénzes zacskót 1000 forintnyi tartalommal elraboltak. A vakmerő tetteseknek eddigelé nem sikerült nyomukba jutni.

— **Gazdag Imre gyilkosai.** A soroksári-utirablógyilkosság ügyében, mely már a törvényszéknél van elintézés végett, ma délután meglepő és váratlan fordulat állott be. Drill vizsgálóbíró a felmerült súlyos gyanúkok alapján elfogatta a meggyilkolt Gazdag Imre özvegyét és Tamár 1848-ki honvédfőhadnagyot, aki a végzetes napon együtt mulatott Gazdag Imrével. Az elfogottak valóságát a vizsgálóbíró még a késő esti órákban is folytatta s általános a meggyőződés, hogy mind a keiten a fogságban is maradnak. A letartóztatásra az adott okot, hogy Gazdagné férjét — a balesetekre nézve — 16 forintig biztosította halálát után az összeget felvette, s Tamárral házközösségbe lépve, letette özvegy fátólát s mulatva élt, nagy házat tartott, mi azon gyanút kelti, hogy ő volt Tamárral együtt, — mivel már ferje életében viszonya volt, — a gyilkos Tamár megtartotta hideg véret a bíró előtt, de a nő, ki csak most kelt fel betegségéből, egészen meg van törve.

— **Követésre méltó nemes tett.** Már számos jótéteményeiről ismeretes egyházi férfi, nagyságos és főtisztelendő Németh János ezimzetes kanonok, ősi plébános ur, ismét tanujelét adta nemes és jó szíve cselekményeinek a népnevelés terén; nevezetesen az ősi róm. cath. iskolánál ujonnan felállítandó II. osztályhoz szükségelendő segéditanító fizetésére 2000 frt tőkealapítványt tett le, ezenkívül egyszersmindenkorra 100 frt a taninyugdíjalapra. Eme nemes tettek nem szorulnak dicsegetésre: adjon az egek ura a hazának és a szenvedő emberiség boldogítására nagyon sok ily nemesszívű egyház-férfiut.

— **Nazarénusok hadbírótság előtt.** A hadbírótság Lipták János és Patuoki János b-gyulai nazarénus hovádeket, mert hivatkozva felekezeti tilalmára, nem akartak fegyverhez nyulni, három évi fogságra ítélte. A büntetést a vétkesek leülték. Amint most újra besorozni akarták őket, ujjal kijelentették, hogy bármely büntetést, készek inkább eltűrni hanem fegyvert még sem fognak. Most megint hadbírótság elé lesznek állítva.

— **A linci gyilkosság** tettéseit, Aigner Rozáliát és ennek fiát, Jánost a rendőrség már átadta az ottani törvényszéknek. Aigner János atyja mindent tagad, s nem akarja beismerni, hogy ő gyilkolta meg gazdáját, az öreg Riedl. Aignernek egy ismerőse átadta a rendőrségnek az Aigner János által nála hagyott készitaskát és skatulyát, melyben Riedl értékpapírjainak hiányzó részét elhelyezve, 32 ezer frt összegben. Aigner Já-

nos legutóbbi kihallgatása alkalmával azt is bevallotta, hogy anyja Riedlnek végrendelete készítése körül, mily csalást követett el: ugyanis bevallotta hogy anyja őt fektette bele Riedl ágyába s eltakarva arcját, a végrendeleti tanukat megcsalta, kik azt hitték, hogy az öreg Riedl fekszik az ágyban, s ő az, ki a hozzá Aigner Rozália által intézett kérdésekre, hogy vajjon örökösének Aignernek obajtja e végrendeletileg megnevezni? — igennel felel. Pedig ekkor Riedl már halott volt és a másik szobában az ágyban volt elrejtve. A szoba, melyben a tanuk voltak, sötétes volt s csak így történetelt meg e pártját riktó csalás, mely majdnem tévútra vezette a rendőrséget. Midőn a vizsgálatot vezető rendőrbiztos Aigner Rozáliának megmondta, hogy fia mindent bevallott, az asszony csak annyit volt képes mondani: Ez berzaszto! De azért konokul tagadja a gyilkosságot.

— **Rövid hírek.** Csongrádon egy Grosz Móricz nevű 21 éves lengyelországi csavargó zsidó e hó 5-én éjjel betört az ottani zsidótemplomba, de Halász Ignác takarékpénztári könyvvezető észrevette és egy ór segítségével elfogta. Grosz bevallotta, hogy Kunszentmártonban kirabolta a zsidótemplomot, s egy ezüst kelyhet meg is találtak nála. — Detta községben (Temes megye) a vörheny járványosan fellépett. A betegségek lefolyása azonban igen kedvező, mert eddig 19 beteg közül csak 1 halt meg. — Ruszton (Sopron megye) e hó 6-ikán Müller József szolga felakasztotta magát. — Somogy megyében egyiptomi szembetegség (trachoms) lépett fel; a járvány megakadályozása végett a belügyminiszter Vukeyits Gyula szigorú orvosnövendéket küldte a helyszínére. — Veszprémben megtámadták és véresre vertek a honvédek egy Antal Gula nevű molnárlegényt. Háromszék megye területén az őszi nedves ködös idők beálltával emberek és állatok között többféle járvány lépett fel. — Eszéken Thurner Xavér Ferencz odaváló tekintélyes polgár e hó 8-án tartá aranylakodalmát nejevel Höelc Francziskával. — Tököl szava, a nevérol nevezett budapesti szerb nevelő intézet alapítóját f. hó 8-án (vasárnap) déli 11 órakor a belvárosi görög keleti szerb templomban ünnepélyesen gyászmisét tartottak. — Szolnok közelében Knöpler József kucseber, ki rendszerint Török Szt.-Miklóson tartózkodott, e hó 2-án vasut mentén álló egyik fára czukorszínegyel felakasztotta magát. — Gömör megye Aggtelek községében múlt hó 31-én virradóra 4 ház s több melléképület leégett. — Székesfehérvárott nagy feltűnést keltett tegnap az, hogy egy odaváló jönevű iparos mérget ivott. Nem akart ellenszert bevenni. Végre mégis sikerült rábeszélni, mire azután jobban lett. A Muraköz felső vidékén néhány községben oly erős járványra fejlődött a ronszó toroklob, hogy a gyermekek közt már eddigelé is roppant pusztítást tett. — Szinyér-Váralján (Szatmár megye) Baranyai András esendőr agyonlőtte magát. — Selmecezen az Andráskna közelében egy megcsontított fej nélkül való meztelen holttestet találtak. A távolabb megtalált fejről egy rovnyai bányai munkásra ismertek. Azt beszéltek, hogy a katonáskodástól való felemében a melységbe ugrott. — Nyitrán két előkelő fiatal ember a napokban kardpárbajt vívott. Mindkettő lényegtelen sebesüléssel került ki a lovagias tusából — Győrött Gála Dezső révfalusi lakos az odaváló börtönben felakasztotta magát. Idejekorán észrevették, s megmentették. — A vinkovcei kerület a tasterni erdőben Hederer Márton eszéki napszámos meggyilkolta és kirabolta Pajekovicz Miat priplakai földmivest. A gyilkos elmenekült s most köröztetik. — Szathmáron husfogyasztási egyesület alakult az ottani mészárosok elhatározta, hogy a szövetséget mészárosának megbuktatása céljából, a húst még a szövetséget által meghatározandó áraknál is olcsóbban fogják árulni. — Kunagotán e hó 5-én szentelte fel Kun László makói esperes plébános a odaváló templomnak a Jakabffy-család áldozatkészségéből ujjal készített három

mellékoltárát. — Gyulafehérvárott e hó 3-án este egy fiatal kereskedő sétálgatott nejevel. A piacon három közkatona megtámadta s nejevel megütögtették a kereskedő kezeit öszevagdalták. A tetteseket a rendőrség azonnal elfogta s a várparancsnokságnak szolgáltatatta át.

Élczek és adomák.

Folyó hó 12-én a kunszentmiklósi vadász-társaság kirándult egy kis körvadászatra. Akadályok miatt csak tizen jelenhettek meg, ez a kis-társaság úgy kitétt magáért, hogy nem nagy fáradozás után 25 darab nyulat lőtt. A társaságot Peták Sándor ur a vadászat után bográcsos hussal, borral és az első bandával várta tanyáján.

Adjon az ur száz frtot kölesön.

— Ite kérem én önt nem ismerem.

— Éppen azért kérek öntől mert ki ösmer ugy sem ad.

Egy vendéglőben történt, hogy egy ur halat evett a szomszédja pedig marha húst.

— Pinczér bort ide, a hal inni kíván, szólt az aki a halat ette.

— Pinczér bort ide, az ökor inni akar, szólt az ki a marha húst ette.

Egy bálmulónak neki ment egy számár és feltaszította. — Felkelvén iszonyuan szidta hajtóját.

Bocsánatot kérek tisztelt uram szólt a számár hajtója, ezentul ha valaki számaram utjában lesz rá kiáltok: Utból számár.

Felkapaszkodik két inasgyerek egy fiaker háttlós bakjára, mérgeesen kiált rá a kocsis; Takarodtok le onnan éhetetlen csirkefogók nem látatok, hogy már öten ülnek a kocsiába.

Egy zsebmetszőt pénteken reggel fogták be.

Csak már betivásár ne volna ma, jó volna minden, de így oda minden kilátás.

Egy szabó következő megrendelést irt egy posztógyárosnak;

T. cz. Kérek 35 mtr. veresposztót (honvéd mundurnak) 15 mtr. zöld posztót (zsandároknak) t. t. N. N.

Apropos.

Ép most mondja feleségem, hogy zsandár ruhának való posztó van és a honvédek ezentul kék ruhában járnak, így hát nincs egyre sem szükségem. t. t. N. N.

Piaczi árak Budapesten.

— A lefolyt hétről. —

Gabna félék: Buza 7. 45—7. 60. Rozs 6. 10—6. 40. Árpa 5—5. 70. Zab 6. 10—6. 50. Tengeri ó 4. 60—5. 50. ujj 4.—4. 50. Repcze 10.—10. 50.

Bab: aradi 8.—7. 90. frttal, erdélyi 8.—60. frttal, gyöngyösi 11 frt. Disznósír. Elsőrendű 4. 49.—50. forint hordóstól (1 mtm.) Élelmiszerek: Csirke 70 kr.—1 frt, hizott liba 4 frt 40—4 frt 50 kr. Hizott kácsa: 1 frt—70—2 frt. Pulyka 2 frt 70—3 10. páronként. Vaj elsőrendű 70 másodrendű 60 kr., Burgonya 1 frt 75—2 frt. Vöröshagyma 8 frt 40—3 frt 80 kr. Fokhagyma 14—15 frt. 50 kr. métermázsánként.

Hivatalos jegyzések a budapesti tőzsdén. Buza: pestvidéki 7. 45—7. 95. magyar északvidéki 7. 15—7. 70 hektóliterenként. Rozs: 6! 55—6. 45. Árpa: 5. 40—5. 85. Zab: 6. 20—6. 50. Kukorica bányai 5. 55—5! 60, másnemű 5. 50—5. 55. kr. kilogrammonként.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

Balogh János, plébános.